

CÁC ỨNG DỤNG CỦA PHẦN MỀM CANVA TRONG GIÁO DỤC GIỚI TÍNH CHO HỌC SINH RỐI LOẠN PHỔ TỰ KỶ TẠI TRUNG TÂM CHUYÊN BIỆT

Nguyễn Thị Hường¹, Nguyễn Thị Thắm²
 1- Học viên cao học K34 – Giáo dục đặc biệt
 2- Giảng viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội
 Email: huongnguyen150295@gmail.com

Tóm tắt: Bài viết trình bày việc ứng dụng phần mềm Canva trong công tác giáo dục giới tính cho học sinh rối loạn phổ tự kỷ tại các trung tâm chuyên biệt. Giáo dục giới tính là nội dung thiết yếu nhưng gặp nhiều khó khăn khi triển khai cho nhóm học sinh này do những hạn chế về nhận thức cơ thể, ranh giới cá nhân và phân biệt hành vi an toàn. Bằng cách tận dụng các tính năng thiết kế linh hoạt của Canva, giáo viên có thể xây dựng các học liệu trực quan, mang tính cá nhân hóa cao như slide bài học, video tình huống, sách lật và câu chuyện xã hội. Các tài liệu này giúp cụ thể hóa những khái niệm trừu tượng, từ đó hỗ trợ học sinh dễ dàng tiếp cận nội dung, nâng cao nhận thức về không gian riêng tư và hình thành kỹ năng tự bảo vệ bản thân.

Từ khóa: phần mềm Canva, giáo dục giới tính, rối loạn phổ tự kỷ, học liệu trực quan, trung tâm chuyên biệt

APPLICATIONS OF CANVA SOFTWARE IN SEX EDUCATION FOR STUDENTS WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER AT SPECIALIZED CENTERS

Abstract: This paper presents the application of Canva software in sex education for students with Autism Spectrum Disorder (ASD) at specialized centers. Sex education is an essential subject but faces implementation challenges for this group due to limitations in body awareness, personal boundaries, and distinguishing safe behaviors. By utilizing Canva's flexible design features, teachers can develop highly personalized and visual learning materials, including presentation slides, situational videos, flipbooks, and social stories. These materials help concretize abstract concepts, thereby supporting students in easily accessing the content, improving awareness of private spaces, and developing self-protection skills

Keywords: Canva software, sex education, Autism Spectrum Disorder, visual learning materials, specialized centers

Nhận bài: 24/03/2026

Phản biện: 20/05/2026

Duyệt đăng: 24/05/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ra đời vào năm 2013, Canva là nền tảng thiết kế đồ họa trực tuyến cho phép người dùng dễ dàng tạo và chia sẻ các sản phẩm trực quan. Với giao diện thân thiện, khả năng tùy biến linh hoạt và kho tài nguyên phong phú, Canva hỗ trợ hiệu quả hoạt động thiết kế và hợp tác trực tuyến trên phạm vi toàn cầu. Trong lĩnh vực giáo dục, Canva được ứng dụng rộng rãi trong thiết kế học liệu và tổ chức hoạt động dạy học. Nghiên cứu của Pedrosa và cộng sự (2021) cho thấy Canva giúp tối ưu hóa quá trình học tập. Fitria (2022) cũng khẳng định công cụ này góp phần phát triển tư duy sáng tạo và kỹ năng công nghệ cho người học. Bên cạnh đó, việc sử dụng Canva còn có tác động tích cực đến khả năng tư duy phản biện và biểu đạt của học sinh (Rezkyana & Agustini, 2021).

Đối với giáo dục đặc biệt, đặc biệt trong can thiệp cho học sinh rối loạn phổ tự kỷ, Canva có ưu thế trong việc xây dựng học liệu trực quan và cá nhân hóa. Thông qua các sản phẩm như thẻ hình, bảng giao tiếp và câu chuyện xã hội, giáo viên có thể hỗ trợ phát triển giao tiếp, tăng cường tương tác xã hội và giảm hành vi không phù hợp. Việc cá nhân hóa nội dung học liệu theo đặc điểm của

từng trẻ được xem là yếu tố quan trọng nâng cao hiệu quả giáo dục đặc biệt (National Research Council, 2001). Bên cạnh đó, giáo dục giới tính là một nội dung thiết yếu nhưng còn nhiều khó khăn khi triển khai cho học sinh rối loạn phổ tự kỷ. Nhiều trẻ gặp hạn chế trong nhận biết cơ thể, hiểu ranh giới cá nhân và phân biệt hành vi phù hợp – không phù hợp, làm gia tăng nguy cơ về hành vi và an toàn cá nhân (Travers & Tincani, 2010).

Trong bối cảnh đó, việc sử dụng học liệu trực quan và có tính cá nhân hóa trở nên đặc biệt cần thiết. Canva với các tính năng thiết kế linh hoạt cho phép xây dựng các tài liệu như câu chuyện xã hội, tình huống hành vi và hướng dẫn kỹ năng tự bảo vệ một cách trực quan, góp phần giúp học sinh dễ tiếp cận nội dung, hình thành hành vi phù hợp và nâng cao nhận thức về cơ thể, ranh giới cá nhân.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Ứng dụng của phần mềm Canva trong giáo dục giới tính cho học sinh rối loạn phổ tự kỷ

Thiết kế slide bài học

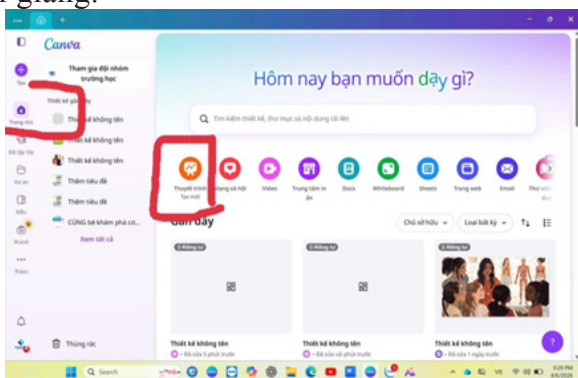
Trong công tác giáo dục giới tính cho học sinh rối loạn phổ tự kỷ, việc thiết kế bài giảng trình chiếu đòi hỏi sự đảm bảo song song giữa tính trực

quan và mức độ phù hợp với đặc điểm nhận thức của người học. Thông qua các tính năng hỗ trợ từ phần mềm Canva, giáo viên có thể xây dựng hệ thống slide bài học bám sát từng nhóm nội dung giáo dục giới tính cụ thể. Điển hình, nội dung bài giảng có thể bao quát các chủ đề thiết yếu như: nhận biết cơ thể (gọi tên các bộ phận và phân định vùng riêng tư - không riêng tư); phân biệt sự khác nhau cơ bản về giới tính giữa nam và nữ ở mức độ phù hợp lứa tuổi; cũng như thiết lập ranh giới cá nhân để giúp trẻ hiểu rõ ai được phép chạm vào cơ thể và bối cảnh nào là phù hợp hoặc không phù hợp. Bên cạnh đó, các nội dung này còn giúp học sinh nhận diện được các hành vi an toàn và không an toàn, từ đó trang bị kỹ năng tự bảo vệ thông qua các phản xạ cụ thể như biết cách nói “không”, chủ động rời khỏi tình huống nguy hiểm và tìm kiếm sự trợ giúp. Nhằm giảm tải nhận thức và giúp học sinh dễ hiểu, các slide cần được thiết kế với hình ảnh minh họa rõ ràng, hạn chế chữ viết dài, sử dụng màu sắc đơn giản và duy trì bố cục nhất quán. Đặc biệt đối với học sinh rối loạn phổ tự kỷ, chiến lược trình bày thông tin theo từng bước nhỏ, có tính lặp lại và tính trực quan cao sẽ đóng vai trò then chốt trong việc hỗ trợ các em ghi nhớ hiệu quả và từng bước định hình hành vi phù hợp.

Quy trình thiết kế bài giảng trên Canva

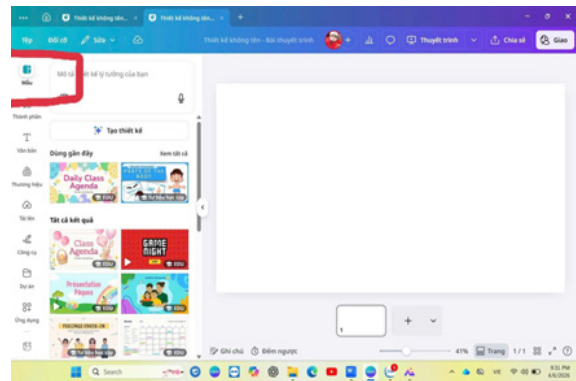
Bước 1. Truy cập và tạo thiết kế mới

Truy cập trang chủ Canva → đăng nhập tài khoản → chọn mục “Thuyết trình (Presentation)” → nhấn “Tạo thiết kế mới” để bắt đầu xây dựng bài giảng.

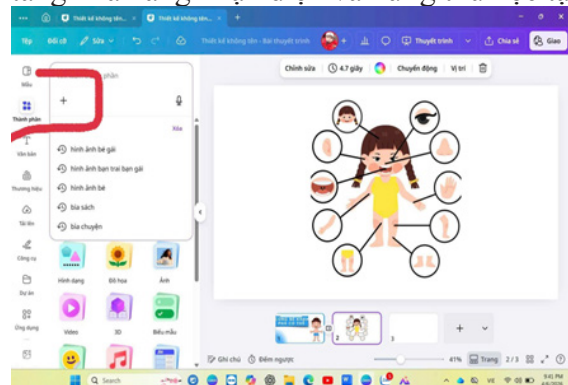

Bước 2. Lựa chọn mẫu (template)

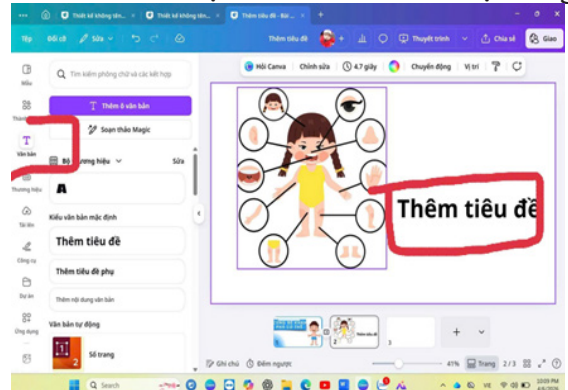
Tại giao diện thiết kế, chọn các mẫu trình chiếu có sẵn với bố cục đơn giản, màu sắc nhẹ nhàng, phù hợp với đối tượng học sinh. Ưu tiên các mẫu có ít chi tiết để tránh gây nhiễu thông tin.

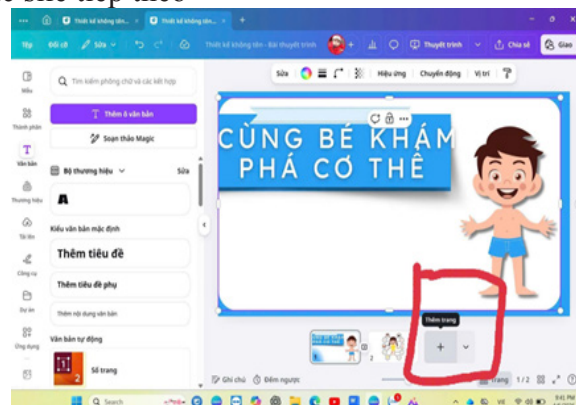
Bước 3. Thiết kế nội dung từng slide, chọn mục “Thành phần (Elements)” để tìm hình ảnh phù hợp với nội dung bài học. Điều chỉnh kích thước chữ, màu sắc, hình ảnh phù hợp với từng học sinh. Có thể thay đổi hình ảnh gắn gửi với trẻ để tăng khả năng nhận diện và hứng thú học tập

Bước 4. Vào mục văn bản để thêm nội dung

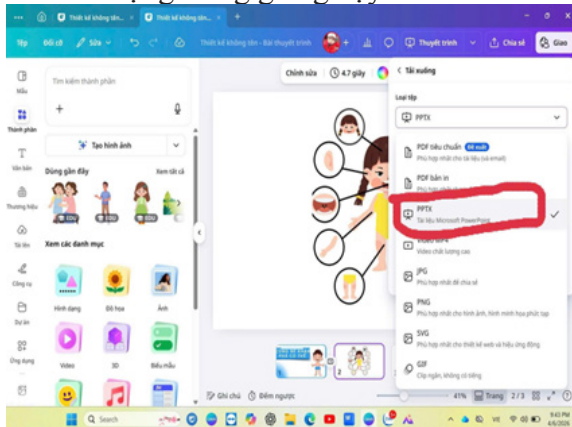

Bước 5: Vào ô “+” để thêm trang, tiếp tục làm các slide tiếp theo

Bước 6. Lưu và xuất bài giảng

Sau khi hoàn thiện, chọn “Chia sẻ” → “Tải xuống” → xuất file dưới dạng PowerPoint hoặc PDF để sử dụng trong giảng dạy.

2.2. Thiết kế video giáo dục giới tính

Thiết kế slide bài giảng giáo dục giới tính

Đối với việc thiết kế video giáo dục bằng Canva, nội dung cần tập trung sâu vào nhóm kỹ năng xử lý tình huống và điều chỉnh hành vi. Cụ thể, các video nên mô phỏng chân thực các bối cảnh thực tế mà học sinh có thể gặp phải, chẳng hạn như khi có người lạ tiếp cận, bị chạm vào cơ thể hoặc các tình huống diễn ra ở nơi công cộng. Thông qua đó, giáo viên có thể lồng ghép nội dung giúp trẻ phân biệt rõ ràng giữa hành vi an toàn và không an toàn. Nhằm trang bị kỹ năng ứng phó thiết thực, video cần hướng dẫn chi tiết các phản xạ tự vệ (như nói “không”, tránh xa, kêu cứu), đồng thời hướng dẫn kỹ năng chủ động tìm kiếm sự giúp đỡ khi rơi vào hoàn cảnh nguy hiểm. Bên cạnh đó, việc minh họa trực quan các cảm xúc của bản thân khi đối mặt với tình huống không an toàn cũng là một biện pháp hiệu quả để nâng cao nhận thức cho các em. Nhằm khắc sâu kiến thức, hệ thống video nên tích hợp các bài luyện tập xử lý tình huống thông qua hình thức trắc nghiệm lựa chọn “đúng – sai”, kết hợp với các đoạn video đóng vai (role-play) nhằm làm mẫu các hành vi chuẩn mực. Cuối cùng, việc thiết kế các tình huống có tính chất lặp lại sẽ đóng vai trò quan trọng trong việc củng cố và định hình vững chắc các hành vi phù hợp cho học sinh rối loạn phổ tự kỷ.

Quy trình thiết kế video trên canva

Bước 1: Vào trang chủ, chọn video

Bước 2: Chọn video ngang

Bước 3: Vào thành phần (Elements) trên Canva để tìm kiếm hình ảnh phù hợp

Bước 4: Lấy ảnh tương ứng với nội dung đưa vào video

Bước 5: Vào phần âm thanh - chọn tạo giọng nói AI, tải giọng nói theo nội dung bài dạy, sau đó chèn âm thanh vào video

Bước 6: Lưu video: Vào chia sẻ- chọn video MP4- Chọn tải xuống

2.3. Tạo truyện tranh sách lật

Truyện tranh sách lật có thể sử dụng để thiết kế các nội dung giáo dục chuyên sâu như: nhận diện những thay đổi về tâm sinh lý, hoặc phân định ranh giới giữa không gian công cộng và không gian riêng tư, qua đó hỗ trợ học sinh kiểm soát hành vi phù hợp. Nhờ ưu điểm lặp lại trực quan, hình thức này đặc biệt hiệu quả trong việc mô phỏng các quy trình mang như các bước vệ sinh cá nhân tuổi dậy thì (quản lý kinh nguyệt ở nữ giới, chăm sóc cơ thể ở nam giới), kỹ năng mặc quần áo, kỹ năng vệ sinh cơ thể... Hơn nữa, sách lật còn có thể tích hợp nội dung trang bị kỹ năng an toàn khi gặp người lạ, khi ở nơi công cộng... Thông qua việc chia nhỏ các chủ đề phức tạp thành từng trang truyện kết hợp cùng yếu tố âm thanh, phương pháp này góp phần đáng kể vào việc giảm tải áp lực nhận thức, giúp học sinh rối loạn phổ tự kỷ tiếp thu kiến thức một cách tự nhiên và bền vững.

Quy trình các bước tạo truyện tranh sách lật trên canva

Bước 1: Vào trang chủ -> thêm -> Canva AI

Bước 2: Tạo ảnh phù hợp với nội dung câu chuyện

Vào hình ảnh -> Viết câu lệnh để tạo hình ảnh phù hợp

Bước 3: Vào trang chủ -> vào thiết kế mới-> tải lên để lấy các hình ảnh vừa tạo trên canva AI

Bước 4: Tiếp tục lấy ảnh và tạo các slide tiếp theo theo nội dung truyện

Bước 5: Vào mục chia sẻ -> vào dấu 3 chấm -> chọn Heyzine Flipbooks

Bước 6: Chọn tất cả các trang-> chọn tạp chí -> đăng ngay để tạo thiết kế

Bước 7: Vào Audio để chèn âm thanh-> chọn Uploaded để tải âm thanh chèn vào truyện

Bước 8: Vào Player options-> bật Highlight the action area on page turn-> ấn close là hoàn thành chèn âm thanh vào truyện. Các trang truyện tiếp theo làm tương tự, đưa âm thanh phù hợp với từng trang

Bước 9: Nhấn vào save để lưu -> hiện ra 1 link-> copy link đó vào google để xem lại và sử dụng

2.4. Tạo các câu chuyện xã hội bằng Canva

Thông qua các tính năng thiết kế linh hoạt của phần mềm Canva, giáo viên có thể xây dựng các

câu chuyện xã hội bám sát vào những nhóm nội dung trọng tâm sau: Các câu chuyện giúp học sinh nhận thức rõ sự khác biệt giữa các môi trường, từ đó chỉ dẫn những hành vi phù hợp được phép thực hiện ở nơi công cộng (như lớp học, sân chơi) và những hành vi mang tính cá nhân chỉ được phép diễn ra ở không gian kín đáo (như phòng ngủ, nhà vệ sinh, khu vực thay đồ). Thiết lập vòng tròn giao tiếp và quy tắc đụng chạm cơ thể: Qua hình ảnh minh họa, trẻ sẽ hiểu được ai là người có thể ôm hoặc hôn (người thân thiết trong gia đình), ai chỉ nên duy trì ở mức độ bắt tay, đập tay (bạn bè, thầy cô), và thiết lập nguyên tắc tuyệt đối không tiếp xúc cơ thể đối với người lạ. Hướng dẫn kỹ năng vệ sinh cá nhân đúng cách: Sức mạnh của câu chuyện xã hội nằm ở khả năng phân tích nhiệm vụ (Task Analysis). Giáo viên có thể sử dụng các trang thiết kế xây dựng các quy trình chẳng hạn như quy trình đi vệ sinh (đóng/mở cửa, xả nước, rửa tay), hoặc các hướng dẫn đặc thù như cách thay băng vệ sinh đối với học sinh nữ. Ứng phó với những thay đổi tâm sinh lý tuổi dậy thì: Bằng cách sử dụng các hình ảnh minh họa nhẹ nhàng, tinh tế kết hợp với ngôn từ đơn giản, câu chuyện xã hội giúp giải thích trước về các hiện tượng sinh lý tất yếu sẽ xảy ra. Điều này đóng vai trò quan trọng trong việc chuẩn bị tâm lý, giúp trẻ tự kỷ giảm thiểu sự lo âu và hoảng sợ trước những biến đổi tự nhiên của cơ thể.

Quy trình các bước tạo câu chuyện xã hội trên Canva

Bước 1. Truy cập và chọn định dạng thiết kế

Vào trang chủ Canva -> Chọn “Tạo thiết kế” (Create a design). Để làm câu chuyện xã hội, bạn có thể chọn định dạng “Tài liệu A4” (A4 Document)

Bước 2: Vào thành phần lựa chọn hình ảnh phù hợp với nội dung câu chuyện xã hội

Bước 4: Chọn ô văn bản-> thêm tiêu đề để viết nội dung câu chuyện

Bước 5: Sau khi thiết kế xong nội dung câu chuyện, chọn chia sẻ -> chọn PNG

Bước 6: Chọn mục tải xuống để lưu file

III. KẾT LUẬN

Tóm lại, việc ứng dụng phần mềm Canva trong giáo dục giới tính cho học sinh rối loạn phổ tự kỷ tại các trung tâm chuyên biệt là một giải pháp sư phạm mang tính thực tiễn và đạt hiệu quả cao. Nhờ vào các tính năng linh hoạt và hệ sinh thái đa dạng, Canva giúp giáo viên dễ dàng chuyển hóa những kiến thức giới tính, vốn mang tính trừu tượng và nhạy cảm, thành các học liệu trực quan, sinh động và được cá nhân hóa cho từng học sinh. Từ những slide bài giảng đơn giản, video tình huống thực tế, sách lật tích hợp âm thanh đến các câu chuyện xã hội gần gũi, Canva không chỉ hỗ trợ trẻ tự kỷ vượt qua rào cản về mặt nhận thức mà còn giúp các em hình thành kỹ năng tự bảo vệ, nhận thức đúng đắn về cơ thể và ranh giới cá nhân. Đây là một minh chứng rõ nét cho việc ứng dụng thành công công nghệ thông tin vào giáo dục đặc biệt, góp phần tạo ra một môi trường can thiệp an toàn, toàn diện và nhân văn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Canva. (n.d.). About Canva. Truy cập tại: <https://www.canva.com/about/>
- Fitria, T. N. (2022). Canva as a Media for Teaching English. *Journal of Language Teaching and Learning*, 65–70.
- National Research Council. (2001). *Educating children with autism*. National Academies Press.
- Nguyễn Vũ Hoàng Hiệp & Nguyễn Ngọc Linh. (2025). 21 ngày làm chủ Canva: Thiết kế chuyên nghiệp - "Dễ Dàng" (Quyển 1). Nhà xuất bản Dân Trí.
- Nguyễn Vũ Hoàng Hiệp & Nguyễn Ngọc Linh. (2025). 21 ngày làm chủ Canva: Thiết kế chuyên nghiệp dễ dàng (Quyển 2). Nhà xuất bản Dân Trí.
- Nguyễn Vũ Hoàng Hiệp & Nguyễn Ngọc Linh. (2025). Ứng dụng AI vào Canva x3 hiệu suất công việc. Nhà xuất bản Dân Trí.
- Pedroso, J. và cộng sự. (2021). Canva as a Graphic Design Tool for Academic Learning. *Journal of Education and Learning*, 447–452.
- Rezkyana, A. & Agustini, R. (2021). The Use of Canva in Teaching Writing. *Journal of Education Research*, 70–75.
- Travers, J., & Tincani, M. (2010). Sexuality education for individuals with autism spectrum disorders: A review of the literature. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 284–293.